

Tas Latweefchu draugs.

1840. 29 August.

35ta lappa.

T a u n a s s i n n a s.

Is Walkas. Arri Jggaunds taggad jau fahf daudsinacht: zil labba leeta effoht, brandwihnu pa wiffam ne dsert. Weens leelskungs, grahws Manteuffel wahrda, pahre scho leetu Jggaunu walloda farakstijis grahmatinu, kam tas wirgraksts: "Ra Willum Nawi irr dshwojis," un weens doktera-kungs Werrowas pilfata wehl ohtre grahmatu tai pascha walloda istaidis, ar to wirgrakstu: "Ta brandwihna-sehrga," un laudis schahs abbas grahmatas beesi un labpracht irr lassijuschy, un jau dsird, ka daschâs mallâs ar azzim warroht redseht, zil dauds labba schee raksti jau padarrijuschy. Bet Jggauncem naw wisseem weenada walloda. Tee, kas ap Nehweli dshwo, wallodu drufzin zittadi isrunna, ne kâ tee, kas ap Tehrpati, un tapehz weeni arri tohs grahmatas ne probe, kas preeksch ohtreem rakstias. Tâhs abbas minnetas grahmatinas irr ihsten farakstias preeksch Nehweles-Jggauncem, tad sinnamis ka Tehrpatas-Jggauni tohs ne mas ne ware lassihy. Bet taggad arri pahre scheem lautineem gahdahts, jo Pelwes=draudse, Werrowas aprinki, atrohdahts ffohtmeisteris, Donner wahrda, tas ne ween scho Jggaunu wallodu, bet arri latwiski labbi prasdams, to latwisku grahmatinu: "Sinna pahre fahfiba beedribahm" irr pahrukkojis Jggaunu walloda; un schohs winna rakstus Jggaunu mahzitaji tannis puffes irr atsinnuschy par labbeem un derrigeem un tohs tapehz arri faweem draudses behrneem dewuschy rohlâ. Jhâ laikâ lihds 2000 no schahm grahmatinahm tikke isdallitas. No ta laika arri dauds mahzitaji sawas draudses zeetaki fahze pamahzihy, lai apdohma gruntigi, zil dauds labba zitrâs semmês jau zaur to notikke, ka laudis tur brandwihnam pa wiffam atsazzijuschy, un zil dauds labba arri pee mums notiktu, ja tē arri tâ patt darritu. Mahzitaji paschi drihs wiffi, faweem draudses behrneem par labbu preekschshimi, pirmi atsazzija schim dschrenam, bes ka lihds tam laikam drihs ne weens pats zilwels jerreja istikt. Weens tohei zeenigs un firms mahzitajs sawâ 70râ dsimschanas deenâ tâ patt arri atsazzija, wisseem netizzigeem par skaidru leezibu, ka wesselibai ne skahdejoht wis, tahdu eeraddumu atmet, lai tas arri buhtu deessinn zil wezs. Wiffas schahs puhles tad nu arri jau labbus augtus fahze nest. No dauds draudsehm jau atskanneja ta preezas sinna: lautini kâ istrufkuschees, dabbudami nojehgt, kahdu eenaidneeku winni tik ilgi pee few zeetuschy un kohpuschy. Ak, daschs labbajs jau atnahzis pee sawu mahzitaju un tam preekschâ swehri apsohlijahs, wairs ne

dsihwoht nefahribâ, bet labbaki brandwihnam pa wiffam zellu greeft; irr arri jau daschas kahsas un kristibas un behres bes brandwihna swehtiras, daschs talks bes ta turrehts, un fur wehl kahds dshrajs tupp, tur wairs bes kauna ne drihft rahditees zittu zilweku starpâ. — Sinnams, tas tiklai mass dihdstiasch ween no schahs dahrgas seh'las, kas nu patt Zggaunds gaismâ nahze, bet kad apdohmajam, zil karsti pah schyo leetu tautini sawâ starpâ farunnajahs, tad gan stipri warran zerreht, ka Deews schyo leetu arri pee winneem apfwehtihs, un tai dohs labbus augtus nest.

Is Suntascheem. (30. Jul.) Schodeen ap paschu pufsdeenu tas Deewa spehks nospehris Wez-Knibbu mahjâs, Rastraneeschôs, rihju un diwi meitinas, weenu 7 gaddus wezzu, ohtru 6 gaddus. Pats fainineeks sehdejis peedarbâ, tee zitti mahjas laudis kambari, kad pehrkons, kas jau kahdu laiku euhjis, bet ne kahds bahrgs, ar reisi spehris. Wiffi ro pirma galla pee semmes krittuschi, fainineeks pirmas usruhzees eerauga, ka ugguns birst, pa tam tee zitti arri no kambara isfkreen ahra, fleegdami, bet junts ar ugguni jau lâ ar palagu aplahs! Zil ko wehl warr israut kahdas drehbju luppatas un tahs meitinas, kas prett kambara durwim sehdejuschas, guft nospertas ar galwinahm kohpâ. Mahjas meitai, kas sehdejusi jehru zirpdama, jehrs flehpi nosperts, bet patti sweika weffeta. Deewa lamine, ka ne kahda wehja nebijis, kas ugguni buhtu neffis us zittahm mahjas ehkahn moi us nahburgeem. — Gan rikrtigi muhsu tautini schinni widdâ pehrkonu sauz par "ro Deewa spehku", jo ar to gan sawu warrenu spehku wiffieem redsoht parahda tas Kungs, kas sibbineem un pehrkoneem zellu schlier.

• Mahzees labbi, kamehr effi jauns.

Behrtuls bija baggata fainneeka weenigs dehls. Winna tehwa mahjâs arri peedfihwoja nabbaga wihre, kam dehls Kristaps wahrdâ; schis ar Behrtulu weenâ wezzumâ. Sainneeks Kristapu gauschi mihtoja, un lâ sawu paschu dehtu turreja: dewe drehbes, un par seemu arri ffohlâ fuhrija pee ffohlmeistera.

Kristapam gan bija drusku grahta galwa; winsch ar mohkahn ween mahzjahs, un lehti ne paturreja; bet winsch jo wairak darbojahs un puhlejahs. Winsch ittin labbi un apdohmigi usklaufija ffohlâ, us sawu darramu ween dohmadams; arri waffaras laikâ mahjâs grahmatu nehme preekschâ, kad walkas bija; un ne weenam ne wajjadseja, winnu us to dsicht, woi peespeest. Lâ puhledamees winsch driht zittus ffohlas behrus labbi gan panahze, un arei wehl paschus coh, kam dauds weeglaka galwa. — Wiffi laudis winnu mihtoja, un tehwan un mahrei bija ihstems preeks par winnu.

Behrtuls bija nebehdneeks, un ne mas ne lifke wehrâ tahs labbas mahzibas, ko ffohlâ dsirdeja. Grahmatas tam apnikke; prahts tiklai stahweja us jahschanu, sweijofchanu, un zittahm tahdahm lusteschahanu. Kad kas winnu pomahzija, tai labbaki mahzjahs; tad sazija: ko nu? Man jau sawas mahjas fur sawâ laikâ palikschu par fainneeku! Un par lassischanu, rakstischanu un rehlinaschanu — man jell deefgan laika! to wehl ismahzischohs gan!

Lâ nu gaddi aisfkrehje, zies pakkal zitta, un tapeh; ka Behrtuls dohmoja, tam wehl laika effoht deefgan, tad ar winna lassischanu, rakstischanu un rehli-

naschanu tikkai bija itt mahja leeta. Tshwan gan buhtu bijis wihl, kad dehts labbaki buhtu mahzijeas; bet winsch dohmaja: mannam dehlam tikkai leels puh-
linsch ar skohlahm; jau ne waijadsehs! Winnam ne truhls, kad es tam tikkai
labbas mahjas atstahschu. Gan dschwos! — Bet abbi, dehts tikpat ka sehws,
tohti peewihlahs; jo tee ne apdohmaja, ka Aikti gan, kad zilweks jaunâs deenâs
ne mahzahs, kas mahzams; un ka wehl pulku Aiktaks, kad jauns puiſis eerad-
dahs, tik apfahrt wasatees un plohsitees, un neekâ darbus strahdaht.

Kad Behrtuls nu jau bij tahdâ wezzumâ, ka wairs ne gahje skohlâ, tad
tehws winnu pee semmes-darbeem gribbeja rikloht, un tam schahdu tahdu darbu
uswehleja; bet Behrtuls labbak' gahje lustetees, ta ka lihdt schim bija darriis.
Kad tehws tam pawehleja, laukâ eet, un kalpeem usraudsiht, ka strahda; tad
winsch isgahje, draugus apmekleht, woi frohgâ fehdeja, ar fahrtchim spehtedams
us naudu, un kalpi strahdaja, ka gribbedami.

Tehws, dusmigs palizzis, winnu daudsreis gan stipri notahje; bet ne ko
wairs ne palihdseja. Winsch pehz kahdeem gaddeem nomirre, gauschi behdadams
par negohda dehtu.

M Behrtuls, mahjas usnehmis, warreja dschwosht, ka ween firdi patikke. —
Sakkams wahrts irr: ka jaunumâ eeraddis, ta wezzumâ dschwos. Behrtuls arri
jo prohjam bija nebehdneeks, tahds pats, ka bijis. Dschwosja aplam un bes ap-
dohma; par mahjahm ne mas ne behdaja; saime darrija, ko gribbedama; pascham
dohmas us to ween stahweja, ka ideenas warreja lustetees, woi weesibâs, woi
us kristibahm, woi us kashahm, un zittahm dschwosht. — Nu tad brihmuns ne
bij, ka dschwos winnam panihke; un pehz kahdeem gaddeem winsch jau tahdus
parradus bij krahhis, mahjas arri tik Aiktaks bij polikkuschas, ka muischas wal-
dischana winnu islikke, un wiffas winna mantas litte pahrhoht. — Bet leels-
lungs nu tahs mahjas Kristapam dewe, ar sirgeem, un lohpeem, un maifi pa-
lihdsedams, un brihw-gaddus dohdams; jo schis par ic gohdigu zilweku un lab-
bu strahdneeku bija palizzis.

Behrtulam no sawas baggatibas ne atlikke ne kas; jo kad winna mantas
bij pahrhohtas, tad tik daudj naudas wehl ne bija, wiffus winna parradus mak-
sahht. — Nu Behrtulam bija ubbagôs eet; jo strahdaht ne pratte, un Ainks
arri bija turklaht. — Bet Kristaps ne lahwe, pateizigâ firdi wehl peeminnedams
wiffu labbu, ko no Behrtula tehwa bij dabujis. Winsch to par peedschwotaju
usnehme, un arri wehl usturru dewe, kad waijadseja.

Deews Kristapa sweedrus apschwotaja. Pehz kahdeem gaddeem schis wiffus
sawus parradus bija maksajis; un wehl winna behrnu-behrni tahs mahjas tur-
rejuschu.

Kas labbi mahzahs jaunibâ,
Tam truhkums ne buhs wezzumâ.

P a f a z z i n a.

Kallejs diwi pahri lemneschu bij iskallis, abbus no ta pascha dselles steena.
Weenu pahri saimineeks tikke pirzis, kas ar to sawu semmi pateesi strahdaja;
ohtrais, kam negaddijahs pirzeja, palikke eeksch smehtdes faktâ gulloht un saruh-
seja. Tahdu saruhsejuschu to pehz gadda laika tas pats saimineeks nopirke.

De teem dillinateem semmeschrem fatikkufchi, otee saruhfejusch, nis scheem. fazzija: kas tad tas ehrs; fa juhs tahdi spohschi spihdat, un meh's zauru gaddu gullejusch, pee meera no ruhfa krewelaini ween? — Nu ittin tapeh; juhs tahdi, ka gullejusch, jo kas kufst, tam masaf wainu preefictahs, ne ka tam, kas mekustohet pufst.

G a d d a n s g a h j u m s.

(Echi dseefmina ja dseed' peh; tahs meldias, kas atrohdahs 25ta lappd.)

1. Man rabdabs falli putnini, Kad purrina, h's, labfas
 No debbesim kas nahze, No sakeem spubrneem gahschahs
 No jannu fani, affreehjuschi, Un so wehl jauti, sakohet mahf.
 Schee nu apmetees fabze, A. Det nu nahf deena saulgohs,
 Us jauka kohka sarreem; Sahf sakas drehbes bedfin
 Tur dshwo pilneem barreem, Un nakti aukstunis usgabjis
 Jit ka tue burtu augusch. Ur farmu sahft tahs fedfin.
 Tee lehnä wehsmä lihgojahs, Ru grubti nabbad sineem,
 Us saweem slaitkem sarreem, Ru preks pa gassam winneem,
 Ur rassinu tee nodferrahs, Sakumu bohluus ponehmis.
 Un ehd no galswas sarreem, 5. Tad stiprais wih's pee kohka eet
 Un ischuffte lehnä lehnä, Un kratta wiffa spehfa.
 Un rünnajahs pawehni, No schirmuteem tew teescham schkeet
 No saukas debbes galsminas, Notrihjahs kohlu ehka.
 Kad wehtra nakti ruhzeht sahft, Ru raibi putni laistees
 Tad istrauzeti grubschahs, Sahf semmē un isgaisstees,
 Det lai gan leetus wirsä nahf, Kur palikke, wairs ne useet.
 Tee schuhst, kad wehsmä pübschahs. — Im —

Sinua, jif naudas 28. August. meh'n. deenā 1840 eefsch Nihges makfaja par daschahm prezzehur.

Makfaja:	Eudr. nauda. Rb. R.	Par	Makfaja:	Eudr. nauda. Rb. R.
1 puhru rudsu, 116 mahrzins smaggu meeschu, 100 mahrzin, smaggu	1 60	1 pohdu (26 mahrzineem) wassu		7 —
fweeschu, 128 mahrzin, smaggu	1 15	tabaka		— 65
ausu	3 —	fweesfa		2 10
firnu	— 90	dselves		— 70
rupju rudsu = miltu	1 60	linnu, frohna		2 —
bihdeletu rudsu = miltu	1 60	brakka		1 80
bihdeletu fweeschu = miltu	2 20	kannepu		— 90
meeschu = putraimu	3 50	schelbetu appinu		3 —
eefala	1 60	neshelhtu jeb prezzes appinu		2 —
linnu = sehklas	1 15	muzzu filku, eglu muzza		6 —
kannepu = sehklas	2 50	lasdu muzza		6 25
1 wesumu seena, 30 pohdus smaggu	1 50	smalkas fahls		4 25
barrotu wehrschu gaku, pa pohdu	3 —	rupjas baltas fahls		4 40
	1 —	wahiti brandwihng, pussdegga		8 50
		diwedgga		11 —

Ehdf 27. August. pee Nihges irr atnahfusch 840 fuggi un aisbraufusch 745.

Brishw drikket. No Widsemes Generalgubbernements puffed: Dr. C. E. Napier sky.

Latweeschu drauga

p e e l i f f u m s

pee № 34 un 35.

22 un 29 August 1840.

. Woi tu to tizzi, ka tu effi grehziineeks?

Stahst.

Dhtra, beidsama dalka.

Muischn. Es teescham ne sinnu, kur es peecktu baußli buhtu pahrkahpis.

Mahz. Nu tad klausees, ka Kristus scho baußli isflaidro; winsch fakka: »Kas ar sawu brahlí wolti dusmo, tas irr zaur teefu sohdam;« — bet tu tohs wahrbus tik pat labbi sinni, ka es; tu arri sinni, ka tas zilweks, kas sawu tuwaku eenihst, woi ar winnu dhshwo eenaidiba, woi winnu nizzina un apbehdina, ka tas Deewa preekscha winnu tik patt ka nokauj. Tas wiss jau irr prett to baußli tahs mihlestibas. Nu atbildi man taifni, mihlajs brahlí! zik reis tu ar sawu laulatu draugu wolti bahrees? zik reis winnu ar wahrdeem gauschi apbehdinajis? zik dauds irr to zilweku, fo tu labprah ne eerangi? un zik dauds reis tu scheem to lizzis manniht, ka tu wairak eespehji, ne ka wiini? zik dauds reis tu ne effi atreebees, kad zits tew laikam netihfschi apkaitinaja. Es wairak ne gribbu fazziht; bet nu atbildi man pehz sawas wisslabakas apsinnašanas* un pehz pa teesibas: Woi tu to peecktu baußli effi turrejis?

Muischn. Ja tu to baußli us tahdu wihü saprohti, tad, sinnam, irr zitta leeta.

Mahz. Nie es ween to baußli ta saprohtu, bet Deews pats to ta saproht, un zik reis tu ta, ka es tew fazziju, effi grehkojis, tik dauds reis tu to baußli effi pahrkahpis. — Bet laikam tu wehl leeljees, ka to septitu baußli effoht turrejis.

Muischn. Ko tu nu atkal man fazziji? Laikam to arri buhschu pahrkahpis.

Mahz. To tu sew gan pats warresi fazziht. Woi tu ne kad pee pirkshanas jeb pahrdoshanas masak effi dewis, woi wairak nehmis, ne ka peenahzehs? Woi sawu tuwaku ne ka ar mehru jeb swarru ne effi peeckahpis? Woi kahdu leetu pahrdohdam, tu arri pirzejam ikreis taifni fazzijis, kahda waina pee tahs atrohdoees, jeb woi kluffu zeesdam effi preezajees, ka winsch tik lehti tizjeja? Woi tu ne kad sawam semmes-tehwam to atrahwis, kas winnam peenahzehs? — Lai tawa pascha sinnama sirds tew us to atbild. Bet tas irr un paleek teefs: tas graffis, kas ar netaisnibu nahjis tawa makká, irr gluschi tik pat ka sagts. Nu, mihlajs brahlí, tu man gan ne warresi pretti runnah, kad es tew fakku, ka Deewa ags tawa makká daschu graffi reds, kas pa taifnu zellu tur gan naw nahjis eeksha. Teescham, tu arri ne leegji wis, ka tu arri to septitu baußli ne isflaita mas reises effi pahrkahpis.

Muischn. Kad tu nu ta weenreis effi eefahjis man nosohdiht, woi tad tew ne arri patihk, man parahdiht, ka es laulibu esmu pahrkahpis?

Mahz. Nosohdiht? Tu maldees, to dohmadams. Es ne weenu ne nosohdu; bet no wissas sirds wehleju, ka es tohs, kas paschi nosohdabs, warretu isglahbt no sohdi bas. — Es gan redsu, ka tew manni wahrbi ne patihk, bet manna mihlestiba us tew irr

tik leela, ka es jau ne bihschohs, tew wehl wairak geldigas taisnibas fazzigt.

Muischn. Nu tad sakki jel sawas geldigas taisnibas wehl wairak.

Mahz. Tu runnaji pahr teem grehkeem prett to festu baußli; luhf, es ne warru tizzeht, ka tu no teem gluschi tihrs buhßi.

Muischn. To es jau dohmaju!

Mahz. Klaus, ko es fakku. To gan labbi sinnu, ka tu prett scho baußli rupji ne effi grehkojis, un preezajohs, ka es tew pahr to tahdu leezibu warru doht, kahdu es zit teem no saweem pasihstameem ne warru doht.

Muischn. Paldees Deewam! Tas drufzin zittadi skann, ne ka lihdt schim. Bet tur gan wehl nahks kas pallak.

Mahz. Tu sinni, ka Kristus fakka: »kas sewischku usskattahs, to eekahrodamees, tas jaw laulibu pahrkahpis ar winnas sawa sirdi.« Un ta nu arri tahs taunas un neschlihs stas dohmas, ko tu ne tuhlin ne atstumm, Deewa preekscha buhs grehks prett festu baußli; jo mums buhs sirdschlihssteem buht. Nu pahrdohma jel wissu sawu muhschu. Apdohma, zik dauds reis tew, ar zitteem zilwekeem kohpa buhdamam, beskaunigi wahrdi un negohdigi smeekli is muttes nahze, un tu ta daschu beswainigu sirdi apgrehzinaji. Nakstihst stahw: »Lai ne weena nelectiga (kauna)walloba ne iseet no juhfu muttes.« Apdohma to labbi, mihtajs brahli, un tad sakki taisni, ka gan arri prett festu baußli effi grehkojis.

Muischn. Mehß effam wissu grehzineeki; jo mehß wissu effam wahji un nespehzigi zilweki; bet tatschu dohmaju, ka es esmu darrijis, ko tik warreju darriht.

Mahz. Wai tewim, mans nabbaga brahliß, ja Deews tew pahr wissu to, ko tu gan effi warrejis darriht un tatschu ne darrijis, praffitu atbildeschanu! Zik dauds tauna tu buhtu warrejis atstah, ja tu teescham to taunu no sirds buhtu eenihdis, un nomohda bhjis pahr saweem darbeem, wahrdeem un dohmahm! Un zik dauds labba turpretti buhtu warrejis darriht! jo Deews tew bija dewis, ar ko warreji labbu darriht. Kad tu us sawahm pagahjuschahm dshiwibas deenahm atskattees, tad tu gan skaidri redsesi, ka tu ne effi bhjis tahds, kahds tu pee wissas sawas nespehzibas tomehr buhtu warrejis buht.

Muischn. Nu, us tahdu wißi gan jau ne kas labs pee man ne buhs atrohdamß?

Mahz. Ja tu sawu dshiwoschanu apdohmaru, ka waijaga; tad tu to gan atrastu un wairs ne leelitohß, ka tu weenu no Deewa bausteem effoht turrejis.

Muischn. Woi tu tad teescham to dohma no sirds?

Mahz. Sinnams, no wissas sirds! Es tew ne gribbu wissus baustus pa weeneem isskaidroht; bet tik tew palihdseht, lai tew nahk weeglaki, pats sawu sirdi ismekleht. Niemajs un augstakajs baußlis irr schis: »Tew buhs Deewu, sawu Kungu, mihleht no wissas sirds, no wissas dwehseles un no wissa prahta, un sawu tuwaku ka sewi paschu.« Sakki nu pats, woi teescham ta effi mißlojis Deewu un sawu tuwaku?

Muischn. Es tok Deewu ar ween preeksch azzim esmu turrejis.

Mahz. Ar scheem wahrdeem tu ihsten' tik gribbi apleezinah, ka tu no Deewa pa wissam ne effi atkahpees, bet wehl kahdas reises us winnu dohmajis, un arri daschu reis, kad tew gruhti ne nahzehs, to effi darrijis, ko winsch pawehlejis. Ta jau taggad eet pasaulé: pa wissam no Deewa atschirtees, ne weens ne eedrihstahs; jo ikkats gan nomanna, ka bes Deewa ne wart istikt; bet nu fahk ar Deewu andeleht, fohla weenu no winna bausteem paklausih, un to arri peepilda, ka tohs zittus jo drohschaki warr pahrkahpt. Ar ihseem wahrdeem fakkoht: kalpo Deewam tik dauds, zik pasaulés mihleß

stiba pafauj. Nu, woi tà ne arri pee tew, mihtajs brahli, fahdu reis' buhs bijis? Apdohma arri wehl, fa tu pa wissam ne warrì leelicees, fa Deewam effoht kalpojis; jo »ne weens warr diweem fungeem kalpoht.« Tas zilweks, kam firde wehl pee pafaules un winnas mantahm peelihp, ne warr fazzih, fa Deewu ihsten' mihlejoht un fa Deews winna firde dshwojoh. Un tomehr Deews to no mums prassa. Winsch sewi nosauz par bahrgu un dusmigu Deewu, kas to gohdu, kas winnam nahkabs, zittam ne gribb at wehleht; un woi tas zilweks elkadeeweem ne kalpo, kas scho pafauli un winnas mantas un preekus wairak mihle, ne kà Deewu. Mums buhs winnam ween kalpoht un gattas weem buht, winna deht arri to wissmihlaku leetu atstah un atmetst, tà kà Kristus mums mahzjis. — Kas Deewam tà kalpo, tas winnu mihlo no wissas firde, no wissas dwehfeles un no wissa prahta. Woi tu nu tà ar ween Deewu effi mihlejis pahr wissahm leetahm? — Tu man ne fo ne atbildi, gan sinnadams, fa to ne effi darrjis.

Muischn. Bet es tomehr bes leelichanas warru fazzih, fa es sawam tuwakam daschu labbu esmu darrjis.

Mahz. Tew schkeet, fa tu sawam tuwakam mihlestibu effi parahdijis, bet apdohma labbi tohs wahrdu: »tew buhs sawu tuwaku mihleht, kà sewi paschu.« — Es ne tizzu, fa tu wigau tà, kà sewi paschu, effi mihlejis.

Muischn. To tew buhs man parahdiht.

Mahz. Gan dauds publes man ne buhs, to darroht. Apdohma taggad pats sawu dshwofchanu. Kad nu nahktu nabbaga wihrs, kas lihds ar sawejeem truhkumà un behdàs irr, un pee tew mekletu palihgu. Tew schinnis deenàs jau dauds nosuddis, un zaur to, fo tu tam nabbagam dohtu, maks tew wehl paliktu tufschaks, kaut arri tadeht wehl baddà ne mirtu; bet woi tu tomehr ne us wissadu wihsi ne luhfotu isrunnatees un no ta wihra wallà klucht?

Muischn. Gan faprohtu, fo tu gribbi fazzih. Tew ar ween saunas dohmas pahr man. Bet runna wehl tablaki.

Mahz. Redsi, tà tu ar ween wairak effi dohmasis us sewi, ne kà us zitteem. Woi zitteem labbi klahjabs, pahr to tew mas behdas bija; ja tik tu pats truhkumu ne zeeti. Ka tas Kungs Kristus mums par preekshshmi sawu dshwibu nodewis preeksh zitteem, to tu gan sinni un daschfahrt pahr to brihnijees; bet winna pehdahm pakkat eet, zik tew spehka, to tu ne effi darrjis. Es gan wehletu to zilweku redseht, kam tu jau fo labbu effi darrjis, ne kà ne behdadams pahr sawu naudu, woi laiku, woi darbu, un ne mas ne zerredams, fa winsch tew atlihdsinabs. Un beidsoht wehl gribbu sinnah, woi tu wisseem zilwekeem schehlfirdigs bijis, jeb woi teem ween, kas tew labbi patikke? Tas schehligs Samariteris tew laifam ne atsihtu par sawu brahli.

Muischn. To gan warru fazzih: kursch gribb taifnibu dsirdeht, tas lai nahk pee tew.

Mahz. Schi leeziba man labbi patihk. Bet lai meh's ne aismirstam, pahr fo meh's runnajam! — To nu gan pats redsi, fa tu to pirmu un augstaku baufli lahgi ne effi turreis; jo ta mihlestiba, kas lihds schim pee tew atraddabs, ne bija ta ihstena, ar fo mums Deews un tuwaki jamihfo. Woi tu taggad tizzeft, kad tew faku, fa ne weenu no Deewa bauksteem effi turreis?

Muischn. Gan drihs tew isdohdabs, mannu firde meeru fajaukt. Runna sel wehl wairak.

Maßz. Redsi, mihtajs brahli, Deews teefa pa wiffam zittabi, ne ká zilweki. »Zilweki reds to, kas preeksch azzim irr, bet Deews usluhko to firbi.« Ja nu kahda zilweka firbs irr aufsta, un ne mihto Deewu un sawu tuwaku, ká tad Deews winnu atsihs par labbu, faut winsch preeksch zilweku azzim buhtu tihrs no grehkeem un launahm eeras schahm? Deewa preekschâ winnam tas ne ko ne palihds; jo Deews sinn, ka tahds zilweks, kam ihstas mihlestitas newa, jau pee pirmas kahrinaschanas eekristu leelôs grehksôs. Tá patt tas arri irr ar teem labbeem darbeem. Ja zilweks tohs ne padarra, Deewu un sawu tuwaku ihsti mihtodams, tad Deews tohs atsihst par ne ko. Tu daschamzilweks kam labbu effi darrijis, weenam, ohtram truhkumâ palihdses; bet warr buht tapehß, ka tew apnikke, to nabbagu un behdadamu ilgaki dsirdeht; tu winnam dewi, fo luhdse, tapehß, ka tiktu walkâ no winna; woi zerredams, ka laudis tew isteiktu par dewigu un zittabi tew atsihtu par ffohpü; woi arri sinnadams, ka tas, kam palihdsessi, tew us preekschu to baggarigi atlihdsinatü. Bet tad tu to wiffu ne buhtu darrijis no mihlestitas, un faut zilweki tew par to Deews sinn ká gohdatu, tomehr preeksch Deewa tew ne kahds gohds par to ne buhtu, jo »Deews usluhko to firbi.«

Muischn. Bet us tahdu wihsi gluschi ne kas labs pee mannim ne atrastohs.

Maßz. Tá gan laikam buhs, un to tew jau pa preekschu esmu fazzijs. — Ko tu nu dohma, kad nahwe nahktu tew aiswest us muhschibu, woi wehl tik drohschi warri ritzjeht, ka tew tur labbaki klahfees, ne ká scheitan?

Muischn. Sinnams, tu man druszia effi eebailojis, bet es tatschu dohmaju, ka es wehl tas flitakajs zilweks ne esmu wis, un kad zitti dohma wehl palikt swehti, tad man arri wehl ne wajjaga bihtees, ka es buhschu pasuddis.

Maßz. Raug, ká tu prohti ar ween isrunnatees! Bet es tew gan to padohmu dohdu: pee tahdas leetas, kahda ta muhschiga laime un swehtiba irr, ne mas ne palai bees us tahdu wahju zerribu. Ja tu ar sawu laizigu laimi arri tá buhtu darrijis, tad tu jau fenn buhtu isnihjis. Bet tur tu tá ne effi darrijis wis. Tu ne dohmajis: ko schis woi tas darra, to es arri warru darriht, un fur tik dauds isteek, tur es gan arri istikschu. Tu laidi zitteem darriht, fo tee gribbeja, un gahji sawu paschu zellu, fo atsinni par to labbaku; pa preekschu labbi apdohmaji, pirms tu fo padarriji, un kad arri zitti darrija zittabi, tas tew ne mas ne ruhpe. Un tadeht tu arri lihds schim labbi effi istizjis, faut gan daschs no taweem kaimixeem zaur sawu neapdohmibu jau krittis fahde un truhkumâ.

Muischn. Teescham taifniba! Tá ne fenn weens fainneeks us mannu paschu muischu isnihke un no mahjas bija ja-ismett, faut es winnam to jau ilgi papreeksch biju fazzijs; jo ifkates warreja redseht, ka winsch neapdohmigi dihwodams un sawu naudü ischkehrsdams, ilgi ne warreja palikt eeksch mahjahm.

Maßz. Nu redsi, mihtajs brahli, pee tawa firbs prahta man irr bail, ka taws truhkums buhs leelaks, ne ká scha fainneeka. Kristus ar skaidreem wahrdeem fakka: »tas zelsch irr platts, kas aiswedd us pasuschanu, un dauds irr, kas to staiga.« Wahr dohma nu pats, woi effoht pareisi, eedrohschinatees, fakkoht: atrohdaß wehl zitti, kas arri to plattu zellu staiga. Apdohma wehl to, ka Deews ne mas naw lihdsinajams kahdam laizigam teefas-kungam, kas daschlahrt kahdu pahrkahpschanu tadeht peedohd, ka pahrleeku dauds atrohdaß, kas sohdami. Turpretti Deews few pats nosauß par bahrgu un dusmigu Deewu, — un winna wahrdds stahw rakstihst: »Ne peewilleetees! Deews ne leekahs apfmeetees. Ko tas zilweks sehj, to winsch arri plaus. Kas us sawa meest

fehji, tas no tahs meefas to muhschigu famaitafchanu plaus; bet kas us to garru fehji, tas no ta garra to muhschigu dshwofchanu plaus.« »Zee grehki irr to zilweku famaitafchana.« »Breesmiga leeta irr, eekrist ta dshwa Deewa rohkas.« — Apdohma schohs wahrdu, un turklaht ne flattees us jitteem, bet us few paschu. Stahdees garrâ preeksch wiinna teefas frehfla, kas tew zaur zaurim pasihst, kas ir wiffas tawas firds dohmas sinn, un preeksch kam ne kas naw applehpts, un tad fakki, draugs, kâ ar tew buhs, fewischki apdohmajohr schohs wahrdu: »ko tas zilweks fehji, to winsch arri plaus« un »Deews atmakfahs ikkatram pehz wiinna darbeem.«

Muischn. Miltajs brahli, Deews tok irr lehnprahstigs un firdschehligs.

Mahj. Jau labbi, ka tu nu atsihst, ka tu preeksch Deewa effi pasuddinajams un wairs ne palatdees us sawu taisnibu.

Muischn. Mehhs wiffi effam grehziineeki.

Mahj. Pahz jitteem mehhs ne runnajam; atsmirsti jel weentreif wiffus zittus, un tad pahrdohma, woi tu, tu pats effi grehziineeks.

Muischn. Nu to gan, ne waru leegt.

Mahj. Bet woi tu nu arri sinni, ko tu ar scheem wahrdeem effi isfazzijis? Stahw rakstihst: »meefas prahst irr eenaidiba prett Deewu.« Tad tu nu lihds schim effi dshwofjis eenaidiba prett Deewu. Schis tew teefahs un no wiinna rohkahm tew woi laime woi nelaine us wiffu muhschibu nahks.

Muischn. Deews irr schehligs un man peedohs.

Mahj. No ka tu tad sinni, ka Deews tewim peedohs? Winsch tok irr taisnajs Deews un wiinna wahrdi fakka, ka katram atmakfahs pehz wiinna darbeem. Un tu gan arri sinni, ka sawâ laikâ, tanni leelâ teefas deenâ, us dascheem fazzihst: »Eita nohst no mannim, juhs nolahdeti, muhschigâ ugguni, kas fataisihst tam wellam un wiinna enge teem.« No ta tu warri redseht, ka Deews arri warri dshwof buht. No ka tu tad nu warri sinnah, ka Deews us tew ween ne dshwof, bet tew wiffus grehkus peedohs?

Muischn. Es dohmaju, ka flepkawi, sagli, wiltneeki, laulibas pahrkahpeji un zitti tahdi leeli grehziineeki ween tee buhs, kas dabhuhs tahdus wahrdu dshirdeht.

Mahj. To tew Deews ne fakka wis, bet turpretti gan: »Ta grehka nopelns irr ta nahwe«, tas irr ta pasuschana. Un Kristus fakka pahz tahdeem, kas ne paklausa tam bauflim: »tew buhs Deewu mihleht pahz wiffahm leetahm un sawu tuwaku kâ fewi paschu«, ka us teem sawâ laikâ tiks fazzihst: »Eita nohst no mannim, juhs nolahdeti, muhschigâ ugguni!« — Ja tu to pats gribbi lassihst swehtâ bihbelê, tad usschkir' Mats teiisa swehtus stahstus 25tâ nob. no 31-46 perscham. — Wehl Deews teiz: »Nolahdehts lai irr, kas ne apstiprina wiffus bauflim, ka winsch pehz teem darra.« — Nu fakki pats, ko tu gan pehz sawas dshwofchanas lihds schai deenai no Deewa warri zerreht? — Tu gan prohti, ka tew mas zerribas irr un ka tew wehl no Deewa sohndibas ja-bihstahs.

Muischn. Lai Deews jel dohd, ka es wehl kahdu gabbu dshwofu, tad es teescham raudsitu palikt labbaks.

Mahj. Gan buhtu labba leeta; jo sinnams, tew waijaga palikt labbakam, zittadi tu jo deenas wehl jo wairak eekristu grehkôs; bet tomehr tu jau tahdu sohdu effi pelnijis, ka es ne sinnu, woi tu pilnigi atgreedamees arri wehl teescham isglahbfees.

Muischn. Es tomehr sinnu, ka Deews grehkus peedoht, kad zilweks atgreeschahs.

Mahj. Mans nabbaga brahlis! es bihstohs, ka tu us tahdu wihsi muhscham ne

panahfſi to preezigu ſinnu: ka Deews tew ſchehligs irr! — Nedſi, tew buhs Deewu miſhloht pahſr wiſſahm leetahm; bet ka tu tad Deewu miſtoſi, kad tew ar ween no winna ſohdibas ja bihſtahn? jo tu winnu jau eſſi apkaitinajis. Jau tabehſt es ne warru tizzeht, ka tu ſpehſi ta atgreetees, ka Deews no tew praſſa; un turklaht arri tas grehks jau tik dſilli tawâ ſirdi irr eefaknojees, ka tu to us reiſ ne warreſi israut. Kâ tu to eefahfſi, us preekſchu wairs ne weenu grehku padarriht? — Praſſi jel wiſſus laudis, kas no ſirds apnehmahs pee Deewa atgreetees, un wiſſi tew weenprahtigi atbildehs, ka tee, kaut gan apnehmuſchees wairs ne grehkohſt, tatschu wehl daudſreis krittufchi grehkôs, un ka teem pee wiſſas zihniſchanas prett to taunu, tomehr ne isdewahs pa wiſſam no ta wallâ kluht. Nu gan tohti wajaga, ka tu ſanemmees us preekſchu labbaki dſihwoht, bet tew turklaht ne buhs dohmaht, ka tas jau buhs deesgan, tew darriht ſwehtu. Ta tawa atgreetehana arri ne warr buht pilniga un tu ar ween wehl buhſi grehchineeks. Un ja tu arri wairs ne maſ ne grehkotu, tok tu zaur to ne panahktu zittu labbu, ne ka to ween, ka tu ne no jauna pelnitur ſohdu; bet kas jau pa preekſchu irr pelnihts, paleek pelnihts; un kurfch tew to atnems?

Muiſchn. Nu tad ne ſinnu, few palihdſehſt.

Maſz. Bet ko dohma, ja tew tomehr wehl warretu palihdſehſt? Sinnams, to nedſ zitti zilweki eeſpehſj, nedſ tu pats.

Muiſchn. Tad Deewam paſcham wajadſetu, man palihdſehſt.

Maſz. Sinnams, un raug, wiſch to arri labpraht gribb darriht. Bet pa preekſch wiſch ko praſſa no tewis.

Muiſchn. Ko tad? Sakki, brahli, woi es to arri warreſchu darriht?

Maſz. Warreſi gan! Klauſi tik, ko Deewa wahrdi ſakka: Tizzi tam Kungam Jeſum Kriſtum, tad tu palikſi ſwehts.

Muiſchn. Tad tu laſkam dohma, ka zilweks bes labbeem darbeem warr palikſt ſwehts?

Maſz. Sakki labbaki, ka ne weens zilweks, ne tizzedams eekſch to Kungu Jeſu Kriſtu, ſpehſj Deewam patihkamus darbus darriht.

Muiſchn. To es wehl ihſti ne ſaprohtu.

Maſz. Driht ſaprattifi. Tik ka zilweks eeſahſt tizzeht eekſch Jeſu Kriſtu, tik jau eekſch winna ſahlahs jauna dſihwoſchana. Zaur to, ka ſabeedrojahs ar Jeſu, wiſch dabbu to ſwehtu garru un garrigi no jauna peedſemm. Paſcha Deewa gars winnu ſub bina to labbu eegribbeht un winnu arri ſtirrina to labbu padarriht. Woi nu atſihſti, ka bes tizzibas ne weens zilweks labbus un Deewam patihkamus darbus warr darriht?

Muiſchn. Dohmaſu gan, ka nu ſaprohtu.

Maſz. Bet tai tizzibai eekſch Kriſtu arri wajaga parahditees labbôs darbôs un ſwehta dſihwoſchana; jo zittadi ſchi tizziba zilwekam ne palihdſehſs pee ſwehtibas.

Muiſchn. To nu gan arri prohtu.

Maſz. Nu tew wehl wajaju: Woi pee few atrohdi tahdu tizzibu?

Muiſchn. Mihtajs brahli, gan dohmaſu, kriſtigs zilweks buht.

Maſz. Jel ne peewillees pats, brahl! Schinni ſtundina jau deesgan eſmu dſir bejis, kas ſkaidri parahda, ka tew ta tizziba us to Kungu wehl newa.

Muiſchn. Bet kadehſt tu tad dohma, ka man ſchi ihſtena tizziba wehl naw?

Maſz. Nedſi, ja tu Kriſtum tizzi, tad tew pahſr wiſſahm leetahm wajaga ſinnahſt

un atsiht, fa tu effi grehziineeks, leels grehziineeks. Za ta pirma leeta, fo no Kristus mahzamees. Winna mahziba un swehta dsihwoschana irr ka kahds speegelis, kura tu warri apfkatitees, un te tu gan redsesi, zik tew wehl truhkst; jo tawa sirds irr samaitata zaur grehkeem un pilna ar launahm eegribbeschanahm. Bailes tew usnahk, dohmajohf us sawu dwehseles swehtibu, tu samanni, ka Deewa fohdu effi pelnijis un ne sinni, ka tam isbehgt. Za tu palizzis lihdsigs gauschi flimmam, kas ilgodamees sawu ahsti gaida. — Nu tu dsirdi Zesuf balfi: »Mahzeet schurp pee mannim, wiffi, kas juhs grubstirdigi un behdigi effeet, es jums gribbu atspirdsinaht.« »Nemmeet us fewi mannu nastu un mahzajtees no mannis; jo es esmu lehnpraftigs un no sirds pasemmigs, tad juhs meeru atradiseet preeksch sawahm dwehselehml« — Kad tu nu scheem wahrdeem tizzeft, kad tizzeft, ka Kristus, ta dsihwa Deewa Dehls, arri tew spehj un gribb atpestiht, un kad tu ta no winna ween, kas arri tewis deht likkabs pee krussta peenagloht, glahbschanu un swehtibu gaidiffi, tad tew irr ihstena tizziba; jo tu atsihsti Zesuf Kristu par pateesu Deewa Dehlu un par deesgan spehzigu, tew palihdseht, un to leelu mihlestibu, fo winsch tew daudsfahr paradijiss, fajusdams, tu zeeti us to palaujees, ka winsch arri tew teescham palihdsehs, darribdams pehz sawas fohlifchanas: »kas pee mannim nahk, to es ne gribbu atstunt.« Nu tu arri tohs wahrbus gan faprettiffi: Zik tohti Deews to pasauli mihstojis, ka winsch sawu paschu weenpedsummuschu Dehlu irr dewis, ka wisseem teem, kas tizz eeksch winna, ne buhs pasustees, bet to muhschigu dsihwoschanu dabhuht.« Schai leelai un neisfakkamai mihlestibai tawa Deewa un pestitaja tawa sirds ne spehj pretti buht; tu fajuhsti sirdi, ka nu tew zittadi flubbina winnu atkal mihstohf, winnu, kas tewi, kaut gan tu winnam bijis par prettineeku, tik tohti mihlejis. Nu fahkfi Deewu ihsten' mihleht, un raug', ta rahdisees tizzibas augli. Deewu mihstodams, zilweks sawu meefu, ta falkohf, sicc krussta, atfalka wiffahm launahm eegribbeschanahm, un dsihwo Deewam par patifschanu, teem grehkeem nomirft un tik tam dsihwo par gohdu, kas preeksch winna nomirris. Redf', mihlajs brahl, tahda nu irr ta tizziba, pahf fo es runnaju, un laf tas Kungs dohd, ka ta arri tawai sirdi wairs ilgi ne paliktu swescha.

M u i s c h n. Sawi wahrdi mannu sirdi teescham irr kustinajufchi un nu atsihstu flaidri, ka es lihds schim bes ihstas tizzibas esmu dsihwojis. Bet taggad dsihschohs, no sirds to Kungu Zesuf mekleht, un tizzu, ka winsch, kas tik dauds tuhkstofchus usnehmis, arri man ne nostums.

M a h z. Gohds un flawa mihlam Debbesufschwam! Jo tad arri winsch lihds ar teem engeteem preezafees pahf sawu atgreeschanu!

5.

. S a h l a m a n s un N a h t a n s .

L i h d s i b a .

Nahtans, jauna Sahlamana fohlas mahzitais, un praweets, kehina Dahwida laika, palikke behdigs sawa sirdi, un tohti noslumstehs sawa mihla audsekna deht. Jo Sahlamans bij eenehmis, wihnu pahfleeeku mihleht un aplam baudihf. Gaddijahs tam schuhpu beedri, ar fo dsirdams peedsehrahs, plohsjahs; un winna sirds dewahs us launu, un mutte isrunnaja aplamas leetas un kaunawallodu. Par to sehrojahs Nahtans, sinnadams, kahds labs jaunellis Sahlamans zittadi gan bija, zik labbu sirds tikkumu eeksch winna, un ka tam buhs us preekschdeenahm par kehiniu buht, un wiffu semmi walbihf.

— Bet Sahlamans sawa labba mahzitaja wahrduš laide pah galwu, un, deen' un nakri apreibus un plihedams, ir par to ne behdaja, fo praweets, ar tahdu swehtu gudribu is puschfohts, us winnu teize.

Gaddijahs kahdâ rihâ kahds sinnumeffeis Sahlamanam preeſchâ; tas teize tã us winnu: raug', garram eedams ta fehniina, manna kunga, wiſhna kalnam, redſeju nebehd neeka puifi, tas, ar rohkahm ſtipi raudams noplehſe wiſhna-ſtiſgas no meeteem un atſpai deem, noſweede wiſhna-koſkus pee ſemmes, un baggatus Fekkarus ſaminne ar ſawaſhm kahjahm, ar wiſſahm brangahm wiſhna-ohgahm, grehziſi ploſſidamees ar tahdu dahrgu lectu un ar fehniina mantu.

Us ſchahdu ſinnu eedusmojahs tas jaunellis Sahlamans ſawã garrã, panehme ſawu ſohbini, gahje tezzinus us fehniina wiſhna-kalnu, un kleebe: ar ſawu affini buhs tam maſ ſaht ſawu negantu darbu, ſas ſchohs miſtus, dahrgus auglus irr iſpoſtijiſ! — Tã wiſch brehje ſawãs leelãſ ſirds-duſmãs. — Tã winnam Nahtans nahje pretti, un praſ ſija ſawam audſeknam: us kahdu zilweku tik brihnum' duſmojees, ka tew jau ſohbins rohlã irr?

Bet Sahlamans iſſtahtſija gudram Nahtanam, kahdu ſinnu wiſch bij dabujis beht wiſhna-kalna iſpoſtitaſa.

Tad ſazzija Nahtans: un par to tu taunojees ar tahdahm leelahm duſmahm, ka ta was azzis ſpihguto, kã jauna lauwa azzis?

Bet Sahlamans atſazzija: ne buhtu man tahdu beſdeewigu zilweku ſohdiht, ſas Deewa wiſſaukaku dahwanu ſakehſi, un to miſtu auglu ar kahjahm ſaminn, fo patti debi beſ zilwekam fataiſa par preeku?

Tã nu arbildeja ſchim Nahtans ar kuſtinatu ſirdi: Sahlamam' miſlãis! baſſi ſawu ſohbinu maſſi. De zits, bet es pats tew eſmu ſuhtijiſ to ſinnu-deweju. Wiſhna-kalns irr diſiws, kã bijis, un it ne kahds taunums tam notizis. Bet us Sahlamam' ſtattahs wiſ ſas tautas azzis, kã us kahdu jaunu wiſhna-koſku, pilnu ar ſeedeem, un gaida preeku un ſwehtibu no winna; — un raug', Sahlamans deemſchehl pats ſamaita eekſch ſewis to wiſſaukaku dahrgu lectu, ar fo Deews winnu apdahwinãſis, jaur negauſibu niſzina dams ſawas ſirds gudribu, un pahwehſch to par gekkibu! Woi tad to prohjam gribbi buht, kã tahds, ſas juhras widdü guk, woi tahds, ſas ſchnauſch augſcham us maſſas koſka iſchukuru?

Tã runnaja augſti gudrais jaunetta mahzitais us ſawu mahzellu, un Sahlamans to ap dohmaja pee ſew, un tam ſaplakke ſirds, un wiſch kaunejahs. No ſcha brihſcha, kad redſeja wiſhnu, kã tas eekſch glaſſes ſtãidri ſpihd, un jauks iſſtattahs; tad peeminneja tuhdaſ arri to wiſhna-kalnu, fo negants poſtitaſis tiſſcham ſamaitaja, un Fekkarus pee ſemmes ſweede ar wiſſahm ſaldainahm ohgahm. Un Sahlamans atſtahtje dſehreju buhſchanu, fo negohdam bij usnehmiſ, un tas Kungs peeſchẽibre winnam ſapraſchanu, un puſchkoja winnu ar leelu augſtu gudribu.

Latweeſchu drauga veelſtumã pee N° 33 eekſch tahs dſeeſmas -pawehlees tawãs mohkãs- drikketajam pa weetahm wiſlees, fo luhdſohs, wehrã nemt:

4tã	perſchã	1mã	ſreehti	laſſi	zellu,	ſur	ſtahw	zellã.
5tã	"	3ſchã	"	"	"	"	"	"
7tã	"	6tã	"	"	baikotohs	"	"	baikotees.